

O'ZBEKISTONDA MOLIYA BOZORINI RIVOJLANTIRISH

Nasimova Yulduz Baxriddin qizi

Toshkent moliya institute Bank ishi fakulteti 3-kurs BIA-82 guruh talabasi

Annotatsiya: Mutaxassislar taqdim etgan tahlillar O'zbekistonda moliya bozorining likvidligi talab darajasida emasligini ko'rsatadi. Ikkilamchi bozorning mavjud holati va aholi boshqa qimmatli qog'ozlar bozori ishtirokchilarining moliya bozorida faoliyatini susaytirmoqda.

Kalit so'zlar: iqtisodiyot, moliya bozori, deposit, valyuta, oldi-sotdi obyekt, birja, inkassatsiya, daromad.

Iqtisodiyotning real sektori va moliya bozorida uzilishlar sababli korxonalar investitsiya mablag'larini jalb qilish uchun moliya bozorining zamonaviy vositalaridan foydalanishda qiyinchiliklarga duch kelinyapti. Uy xo'jaliklarining moliya bozoriga kirib borishi orqali ularning korporativ qimmatli qog'ozlar bozorida salmog'ini oshirish masalasi yechimini kutayotgan dolzarb muammolardan biri bo'lib qolmoqda.

Bundan tashqari, kreditlash, jamg'arma-depozit, pul o'tkazmalari, hisob-kassa amaliyoti, sug'urtalash, inkassatsiya, moliyaviy kafolatlash va valyuta oldi-sotdisi kabi moliyaviy xizmatlar ko'rsatish yurtimizda lozim darajada, yoinki, xalqaro standartlar asosida yo'lga qo'yilmagan. Iqtisodiy rivojlangan davlatlar tajribasida keng qo'llaniladigan birja, lizing, reytinglash, qayta sug'urtalash, brokerlik, mulkni baholash, moliyaviy maslahat berish, moliyaviy resurslarni ishonchli boshqarish kabi xizmatlarni ko'rsatish kutilgan natijalarni bermayapti.

Moliya bozori — oldi-sotdi obyekt pul yoki pulga tenglashtirilgan qog'oz bilan bog'liq bo'lgan bozor. Bu bozorda moliya mablag'larini vaqtincha haq to'lab ishlatish yoki ularni sotib olish yuzasidan munosabatlar olib boriladi, shuningdek, pul mablag'larini jamg'arganlardan qarzga oluvchilarga o'tishi ta'minlanadi. Ortiqcha mablag'larga ega bo'lgan xo'jalik subyektlari o'z moliyaviy resurslarini mablag'larga muhtoj subyektlarga taklif qiladi. Moliya bozori banklarda, fond birjasida va auksionlarda o'tkaziladi.

Mutaxassislar taqdim etgan tahlillar O'zbekistonda moliya bozorining likvidligi talab darajasida emasligini ko'rsatadi. Ikkilamchi bozorning mavjud holati va aholi boshqa qimmatli qog'ozlar bozori ishtirokchilarining moliya bozorida faoliyatini susaytirmoqda.

Iqtisodiyotning real sektori va moliya bozoridagi uzilishlar sababli korxonalariga investitsiya mablag'larini jalb qilish uchun moliya bozorining zamonaviy vositalaridan foydalanishda qiyinchiliklarga duch kelinyapti. Uy xo'jaliklarining moliya bozoriga kirib borishi orqali ularning korporativ qimmatli qog'ozlar bozoridagi salmog'ini oshirish masalasi yechimini kutayotgan dolzarb muammolardan biri bo'lib qolmoqda.

Bundan tashqari, kreditlash, jamg'arma-depozit, pul o'tkazmalari, hisob-kassa amaliyoti, sug'urtalash, inkassatsiya, moliyaviy kafolatlash va valyuta oldi-sotdisi kabi moliyaviy xizmatlar ko'rsatish yurtimizda lozim darajada, yoinki, xalqaro standartlar asosida yo'lga qo'yilmagan. Iqtisodiy rivojlangan davlatlar tajribasida keng qo'llaniladigan birja, lizing, reytinglash, qayta sug'urtalash, brokerlik, mulkni baholash, moliyaviy maslahat berish, moliyaviy resurslarni ishonchli boshqarish kabi xizmatlarni ko'rsatish kutilgan natijalarni bermayapti.

Moliyaviy bitimlar xarakteriga qarab, Moliya Bozorini turkumlashning bir necha usullari mavjud. Qaytarish tamoyili bo'yicha moliya bozori 2 ga ajraladi: qarz majburiyatlari (iste'molni ko'ndiradigan pul) va kapital (mulk) bozori. Qarz majburiyatlari bozorida pul vaqtincha qarz sifatida bozorga chiqadi va olingan pul shaxsiy iste'mol uchun ishlatiladi. Kapital (mulk) bozorida qo'yilgan puldan daromad olish huquqi sotiladi va sotib olinadi. Bu bozorda mablag'lar kapital sifatida ishga solinib, foyda keltiradi. Shuni hisobga olgan holda kapital bozorini 2 bo'g'inga ajratish mumkin: ssuda kapitali bozori va qimmatli qog'ozlar bozori. Ssuda kapitali bozori — pul shaklidagi kapitalning foiz to'lash sharti bilan qarzga berilishidir.

Xulosa o'rnida aytish lozimki, Global iqtisodiy inqiroz sharoitida moliya bozorining ishlatilmayotgan salohiyatidan keng foydalanish orqali yuqoridagi vazifalarning amalga oshirilishi davlat byudjetiga va bank kreditlariga bo'lgan yukni kamaytiradi, moliya sektorida sog'lom raqobat muhitini yaratadi, shuningdek, iqtisodiyot sub'ektlariga ko'rsatiladigan moliyaviy xizmatlarning sifatini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Alladustov R.D., Xo'jamurodov A.J., A.N. Xamizaev Moliya bozori va birja ishi. O'quv qo'llanma. - T.: «IQTISODIYOT», 2019. - 234 bet.
2. Shoxa'zamiy Sh.Sh. Moliya bozori va qimmatli qog'ozlar. /Darslik.-T.: «Fan va texnologiya», 2012.- 440 b.
3. Moliya: Darslik. T.S. Malikov, O.O. Olimjonov; / – T.: “Iqtisod-Moliya” 2019. – 800 b.

4. Машарипов, В. У., Мирвалиева, Н. Р., & Абдуллаев, У. М. (2023). Местный иммунитет и специфическая сенсibilизация к антигенам бактерий у больных тонзиллитом. *Science and Education*, 4(2), 392-400.

5. Akhmedova, N. (2022). DEFINITION OF THE CONCEPT OF "ALGORITHMIC COMPETENCE". *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(12), 140-143.

